

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**Кафедра
кримінального права і криміналістики**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

проф. Пацурківський П.С.

26 серпня 2016 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»**

Підготовки: СПЕЦІАЛІСТА.

Галузі знань: 08 «Право».

Спеціальності: 081 «Право».

Спеціалізації: кримінально-правова.

Факультет: юридичний.

**Чернівці
2016 рік**

Робоча програма дисципліни «Сучасні проблеми криміналістики» для студентів за спеціальністю 081 «Право», 26 серпня 2016 року, складена на основі навчальної (типової) програми варіативної частини. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Розробник:

• кандидат юридичних наук, асистент Василюва-Карвацька Оксана Василівна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права і криміналістики. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Завідувач

кафедри кримінального права і криміналістики

доц. Жаровська Г.П.

26 серпня 2016 року

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича за спеціальністю 081 «Право». Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Голова

науково-методичної комісії

доц. С.В. Савчук

26 серпня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 08 «Право»	Вибіркова	
	Напрямок підготовки 081 «Право»		
Модулів – 2	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 105		9-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 33 самостійної роботи студента – 72	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Спеціаліст»	Лекції	
		30 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		33 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72 год.	97 год.
Індивідуальні завдання: –			
Вид контролю: залік			

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»

2.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні проблеми криміналістики» є досягнення найбільш повного оволодіння студентами необхідним навчальним теоретичним та практичним матеріалом. Розуміння понять, ознак, основних методик розслідування злочинів. Надати студентам можливості вивчення даного спецкурсу, формувати у них вміння застосовувати здобуті знання для реалізації у правоохоронній діяльності.

2.2 Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми криміналістики»:

- оволодіти знаннями кримінального права і криміналістики, щодо сучасних проблем криміналістики, кримінальне та кримінально-процесуальне законодавство, яке регламентує практику його застосування слідчими органами, прокурорами та судами;

- вміти правильно тлумачити і застосовувати норми національного кримінального та кримінально-процесуального права, самостійно поповнювати і поглиблювати свої знання щодо цього правового інституту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- поняття та структуру криміналістичної характеристики злочинів;
- особливості тактики слідчих дій початкового і наступного етапів розслідування злочинів;
- профілактичні дії слідчого у ході розслідування злочинів;
- обставини і завдання, що підлягають встановленню та виконанню при розслідуванні злочинів;
- основи планування розслідування злочинів;
- типові слідчі ситуації при розслідуванні злочинів.

вміти:

- використовувати удосконалені засоби та методи боротьби зі злочинністю;
- застосовувати науково-практичні рекомендації по тактиці провадження окремих слідчих дій на практиці;
- застосовувати науково-практичні рекомендації методики розслідування окремих видів злочинів на практиці.

Виконання цих завдань має за мету сприяти розвитку у студентів аналітичного мислення, поглибити їх вміння самостійно працювати з нормативно-правовими актами, систематизувати та закріпити одержані знання.

Опанування спеціалістами вище зазначеними блоками знань дозволить їм більш широко в тактичному та технічному аспектах ознайомитись із криміналістичною характеристикою злочинів, її елементами та особливостями розслідування окремих видів злочинів.

2.3. Уміння і навички. Курс повинен сприяти розвиткові у студентів наступних

умінь і навичок:

- ✓ міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити, брати участь у дискусіях, дебатах, аргументувати думки, визначати та обирати з-поміж альтернативних рішень і підходів, спілкуватися у малих і великих групах;
- ✓ вільно оперувати, в усному і письмовому мовленні, основними криміналістичними поняттями, використовуваними в юридичній літературі та засобах масової інформації, розуміти їх;
- ✓ засвоїти способи самостійного отримання та опрацювання інформації з різних джерел;

використовувати знання з криміналістики під час аналізу і процесуального розв'язання конкретних ситуацій.

2.4. Місце навчальної дисципліни в структурі ОПП. Вказаний розділ відноситься до нормативної частини структури освітньо-професійної програми галузі знань «Право», напряму підготовки «Правознавство», і пов'язаний з вивченням інших розділів ОПП, зокрема з такими дисциплінами, як: «Криміналістика», «Кримінальне право України (загальна та особлива частини)», «Кримінологія», «Віктимологія», «Кримінально-виконавче право», «Теорії причин злочинності», «Зарубіжна кримінологія».

Протокол узгодження змісту навчальної програми з іншими кафедрами

Назва дисципліни, з якою узгоджується навчальна програма	Назва кафедри, з якою узгоджується зміст навчальної програми	Пропозиції щодо зміни у змісті навчальної програми	Рішення кафедри щодо зміни у змісті навчальної програми
«Сучасні проблеми криміналістики»	Кримінального права та криміналістики	немає	-

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Криміналістична характеристика загально-кримінальних злочинів												
Тема 1. Криміналістична характеристика злочинів. Методика розслідування злочинів.	4	2	2	–	–	8	2	1	–	–	–	11
Тема 2. Криміналістична характеристика вбивств.	6	4	2	–	–	8	2	1	1	–	–	11
Тема 3. Кримінально-правовий аналіз злочинів, пов'язаних із невиконанням заробітної плати, пенсій, стипендій, інших встановлених законом виплат громадянам.	4	3	1	–	–	8	2	1	–	–	–	11
Тема 4. Криміналістична характеристика корисливих злочинів.	5	4	1	–	–	8	2	1	–	–	–	11
Тема 5. Криміналістична характеристика контрабанди.	3	2	1	–	–	8	2	1	–	–	–	11
Разом за змістовим модулем 1	22	15	7	–	–	40	10	5	1	–	–	55
Змістовий модуль 2.												
Криміналістична характеристика суспільно-резонансних злочинів												
Тема 1. Криміналістична характеристика хабарництва.	4	2	2	–	–	7	2	1	1	–	–	11
Тема 2. Розслідування	5	3	2	–	–	7	0,5	0,5	–	–	–	10

злочинів за участю іноземців.												
Тема 3. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів.	4	3	1	-	-	7	0,5	0,5	-	-	-	10
Тема 4. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із розкраданням та незаконним обігом вогнестрільної зброї.	4	3	1	-	-	7	0,5	0,5	-	-	-	10
Тема 5. Криміналістична характеристика екологічних злочинів.	3	2	1	-	-	7	0,5	0,5	-	-	-	10
Тема 6. Криміналістична характеристика підпалів.	3	2	1	-	-	6	-	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	23	15	8	-	-	41	4	3	1	-	-	61
Усього годин	45	30	15	-	-	81	10	8	2	-	-	116

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»

Н.Е. 1.1.

Тема: Криміналістична характеристика злочинів. Методика розслідування злочинів.

План

1. Поняття та структура криміналістичної характеристики злочинів.
2. Сутність методики розслідування злочинів.
3. Структура криміналістичних методик розслідування злочинів.

Основна література:

1. Белкин Р. С, Винберг А. И. Криминалистика. Общеетеоретические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1973. -264 с.

2. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. - К.: АТІКА, 1998. - 416с.
3. Криминалистика / Под ред. А. Г. Филиппова. - М.: Спарк. 2004. 750 с.
4. Криминалистика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.

Додаткова література:

1. Аленин Ю. П. О структуре методики расследования преступлений // Юридична освіта і правова держава: Збірник наук, праць. -Одеса: Астропринт, 1997. -С. 244-249.
2. Возгрин И. А. О структуре методик расследования отдельных видов преступлений // Вопросы теории и практики борьбы с преступностью. - Л.: Высшая школа МВД СССР, 1974. - С. 75-77.
3. Ковалев А. И. Индивидуальное поведение и криминалистическая характеристика преступлений // Криминалистические характеристики в методике расследования преступлений. - Свердловск: Изд-во УрГУ, 1978. - С. 40-44.
4. Пантелеев И. Ф. Методика расследования преступлений. – М.: ВЮЗИ, 1975. – 46 с.
5. Салтевский М. В. Криминалистика. В современном изложении юристов. - Харьков: Рубикон, 1997.-432 с.
6. Селиванов Н. А. Сущность методики расследования и ее принципы // Социалистическая законность. - 1976. - № 5. – С. 61-64.
7. Тищенко В. В. Криминалистические аспекты изучения преступной деятельности // Проблемы изучения государства и права Украины: Тематический сборник научных трудов. - К.: УМК ВО, 1992. – С. 103-109.

Н.Е. 1.2.

Тема: Криміналістична характеристика вбивств.

План

- 1.Обставини і завдання, що підлягають встановленню та виконанню у ході розслідування вбивств.
2. Особливості тактики слідчих дій початкового і наступного етапів розслідування вбивств.
3. Профілактичні дії слідчого у ході розслідування вбивств.
4. Криміналістична характеристика вбивств на замовлення.
- 5.Розслідування вбивств при відсутності трупа; вбивств, пов'язаних із інсценуванням.

Основна література:

1. Густов Г. А. Программно-целевой метод организации расследования убийств: Учебн. Пособие. - СПб., 1993. - 122 с.
2. Белкин Р. С, Винберг А. И. Криминалистика. Общетеоретические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1973. -264 с.
3. Криминалистика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.

4. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник.-К.: Кондор, 2005.-588с.

Додаткова література:

1. Герасимов И. Ф. Следственные ситуации на первоначальном этапе расследования // Социалистическая законность. - 1977. - № 7. - С. 61-62.
2. Колесниченко А. Н. Принципы методики расследования // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: Вища школа, 1979. - Вып.18.-С. 62-68.
3. Митричев С. П. Общие положения методики расследования отдельных видов преступлений // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: РИО МВД СССР, 1973. - Вып. 10,-С. 27-33.
4. Мудьюгин Г., Степичев С. Изучение личности обвиняемого и потерпевшего при расследовании убийств и телесных повреждений // Социалистическая законность. - 1966. - № 12. - С. 60-63.
5. Онучин А. П. Вопросы ситуативной методики и тактических операций при расследовании преступлений // Тактические операции и эффективность расследования: Межвуз. сб. науч. трудов. - Свердловск, 1986.-С. 22-34.
6. Тищенко В. В. Корыстно-насильственные преступления: криминалистический анализ. - Одесса: Юридична література, 2002. - 360 с.

Н.Е. 1.3.

Тема: Кримінально-правовий аналіз злочинів, пов'язаних із невиклатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших встановлених законом виплат громадянам.

План

1. Приводи і підстави для порушення справ, пов'язаних із невиклатою зарплати.
2. Організаційні заходи та слідчі дії початкового етапу розслідування злочинів, пов'язаних із невиклатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших установлених законом виплат громадянам.
3. Особливості подальшого етапу розслідування у кримінальних справах за невиклату зарплати.

Основна література:

1. Белкин Р. С, Винберг А. И. Криминалистика. Общетеоретические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1973. -264 с.
2. Криминалистика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.
3. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник.-К.: Кондор, 2005.-588с.

Додаткова література:

1. Комиссаров В. И. Теоретические проблемы следственной тактики. - Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1987. - 155 с.
2. Мельничок В.М. Розслідування злочинів у галузі бюджетного законодавства . Монографія. Чернівці. Друк Арт.2008. – 208с.
3. Шепітько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических

приемов в криміналістиці. -Харьков: РИП Оригінал, 1995. - 200 с.

Н.Е. 1.4.

Тема: Криміналістична характеристика корисливих злочинів

План:

1. Криміналістична характеристика крадіжок.
  - 1.1 Початковий етап розслідування крадіжок.
  - 1.2. подальший етапи розслідування крадіжок.
2. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв.
3. Криміналістична характеристика вимагань.
  - 3.1. Планування розслідування та початковий етап розслідування вимагань.
  - 3.2. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні вимагань.
  - 3.3. Криміналістична характеристика розкрадань у банках та кредитних спілках.

Основна література:

1. Гаухман Л. Д., Степичев С. С. Расследование грабежей и разбойных нападений. - М.: ВНИИ МВД СССР, 1971. - 92 с.
2. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. - К.: АТІКА, 1998. – 416с.
3. Криміналістика / Под ред. А. Г. Филиппова. - М.: Спарк. 2004. 750 с.
4. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. – 728 с.
- 5.

Додаткова література:

1. Звирбуль А. К., Смыслов В. И. Расследование краж, грабежей и разбойных нападений. - М.: ВЮЗИ, 1982. - 46 с.
2. Мельничок В.М.Розслідування злочинів у галузі кредитно – банківського законодавства. Монографія. Чернівці. Друк Арт.2008. -208с.
3. Мельничок В.М.Розслідування вимагання. Монографія. Чернівці;Друк Арт.2008. –128с.

Н.Е. 1.5.

Тема: Криміналістична характеристика контрабанди

План

1. Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування контрабанди.
2. Взаємодія слідчого з оперативно-розшуковими органами у ході розслідування контрабанди.
3. Особливості виконання окремих слідчих дій у справах про контрабанду.

Основна література:

1. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. – К.: АТІКА, 1998. – 416с.
2. Криміналістика / Под ред. А. Г. Филиппова. – М.: Юриспруденція, 2000. – 352 с.

3. Криміналістика / Под ред. В. Ю. Шепитько. – Харьков: Одиссей, 2001. – 528 с.

Додаткова література:

1. Дулов А. В. Основы расследования преступлений, совершенных должностными лицами. - Минск: Изд-во Университетское, 1985. -168 с.
2. Сергеев Л. А., Соя-Серко Л. А., Якубович Н. А. Планирование расследования. - М., 1975. – 116 с.
3. Онучин А. П. Вопросы ситуативной методики и тактических операций при расследовании преступлений // Тактические операции и эффективность расследования: Межвуз. сб. науч. трудов. - Свердловск, 1986. – С. 22-34.
4. Шепитько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике. -Харьков: РИП Оригинал, 1995. - 200 с.

Н.Е. 2.1

Тема: Криміналістична характеристика хабарництва

План

1. Особливості криміналістичної характеристики хабарництва на сучасному етапі.
2. Порушення кримінальної справи і первинні слідчі дії у справах про хабарництво.
3. Планування та подальші слідчі дії у справах про хабарництво.

Основна література:

1. Белкин Р. С, Винберг А. И. Криминалистика. Общетеоретические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1973. -264 с.
2. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. - К.: АТІКА, 1998. - 416с.
3. Криминалистика / Под ред. А. Г. Филиппова. - М.: Спарк. 2004. 750 с.
4. Криминалистика / За ред. В. Ю. Шепитько. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.

Додаткова література:

1. Дулов А. В. Основы расследования преступлений, совершенных должностными лицами. - Минск: Изд-во Университетское, 1985. -168 с.
2. Коновалова В. Е., Колесниченко А. Н., Матусовский Г. А. Расследование хищений государственного или общественного имущества (проблемы тактики и методики). - Харьков: Вища школа, 1987. - 166 с.
3. Шепитько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике. -Харьков: РИП Оригинал, 1995. - 200 с.

Н.Е. 2.2.

Тема: Розслідування у справах за участі іноземців

План

1. Загальні тактичні та організаційні особливості розслідування у справах за участі іноземців.
2. Особливості правового становища іноземців в Україні.

3. Вивчення особи іноземця, який бере участь у кримінальному процесі.
4. Особливості провадження слідчих дій за участі іноземних громадян.

Основна література:

1. Закон України “Про правовий статус іноземців” // ВВР, 1994, № 23, ст. 161.
2. Курс криміналістики: Учебное пособие.- 3-е изд., доп.- М.: Закон и право; ЮНИТИ, 2001.- 837 с.
3. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.
4. Шавер Б. М. Об основных принципах частной методики расследования преступлений // Социалистическая законности». -1938. - № 1. - С. 42-56.

Додаткова література:

1. Баев О. Я. О структуре следственной ситуации // Криміналістические и процессуальные проблемы расследования. Межвуз. сб. науч. трудов-Барнаул: Изд-во Алтайск. гос. ун-та, 1983. - С. 129-135.
2. Шепітько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криміналістике. -Харьков: РИП Оригинал, 1995. - 200 с.
3. Тищенко В. В. Криміналістическая характеристика преступлений в структуре методики расследования // Юридична освіта і права держава: Збірник наук. праць. - Одеса: Астропринт, 1997. – С. 250-255.
4. Пантелеев И. Ф. Методика расследования преступлений. – М.: ВЮЗИ, 1975. – 46 с.

Н.Е. 2.3.

Тема: Криміналістична характеристика злочинів, пов’язаних із незаконним обігом наркотичних засобів

План

1. Особливості порушення кримінальної справи й обставини незаконного обігу наркотиків, що підлягають з’ясуванню на сучасному етапі.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного обігу і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
3. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій незаконного обігу наркотиків.
4. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні незаконного обігу наркотиків.

Основна література:

1. Белкин Р. С, Винберг А. И. Криміналістика. Общетеоретические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1973. -264 с.
2. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. - К.: АТІКА, 1998. - 416с.
3. Криміналістика / Под ред. А. Г. Филиппова. - М.: Спарк. 2004. 750 с.
4. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.

Додаткова література:

1. Алексеев С. Н., Каац З. З., Чесноков А. Н. Организация и тактика борьбы с

- незаконним оборотом наркотиков: Учебное пособие,- Уфа, 1998.– С. 130-140.
2. Аленин А. П., Горощенко Ю. Б. Научно-технические средства и методы борьбы с наркоманией: Лекция.- Омск, 1996.– С. 25-40.
  3. Боголюбова Т. А., Толпекин К. А. Расследование и предупреждение преступлений, связанных с незаконным приобретением, хранением, перевозкой и сбытом наркотических веществ.- М., 1989.– С. 13-117.
  4. Бурдандва В. С. Работа следователя при задержания лиц с наркотическими средствами.- СПб., 1992.– С. 65-90.
  5. Скригонюк М. І. Криміналістика: Підручник.- К: Атіка, 2007 – С. 180-200.

Н.Е. 2.4.

Тема: Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із розкраданням та незаконним обігом вогнестрільної зброї

План

1. Обставини, що підлягають з'ясуванню при незаконному обігу вогнестрільної зброї.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного обігу вогнестрільної зброї і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
3. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій по незаконному обігу вогнестрільної зброї.
4. Профілактична діяльність слідчого при розслідуванні злочинів, пов'язаних з розкраданням та незаконним обігом вогнестрільної зброї.

Основна література:

1. Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р. Криминалистика: Ученик для вузов / Под ред.. заслуженного деятеля наук РФ, проф. Р.С. Белкина. – 2-е изд; перераб. и доп. – М.: Норма, 2004.
2. Когутич І.І. Криміналістика: Курс лекцій. – К.: Атіка, 2008.
3. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х. ч. Ч.2. – Х.: Консум, Основа, 1999.
4. Криміналістика: підруч. для студ. юрид. Спец. вищ. закл. Освіти / за ред. В.Ю. Шепітька. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2004.
5. Криміналістика: Підручник / Кол. Авт.: В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. / за ред. проф. В.Ю Шепітька. – 4-е вид., перероб і доп. – Х.:Право, 2008.

Додаткова література:

1. Пантелеев И. Ф. Методика расследования преступлений. — М.: ВЮЗИ, 1975.-46 с.
2. Скриготок М. І. Криміналістика: Підручник.- К.: Атіка, 2007– с. 150-168.
3. Шепітько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов

в криміналістиці. -Харьков: РИП Оригінал, 1995. - 200 с.

Н.Е. 2.5.

Тема: Криміналістична характеристика екологічних злочинів

План

1. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні екологічних злочинів.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування екологічних злочинів і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
3. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні екологічних злочинів.
4. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні екологічних злочинів.

Основна література:

1. Белкин Р. С, Винберг А. И. Криминалистика. Общетеоретические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1973. -264 с.
2. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. - К.: АТІКА, 1998. - 416с.
3. Криминалистика / Под ред. А. Г. Филиппова. - М.: Спарк. 2004. 750 с.
4. Криминалистика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.

Додаткова література:

1. Баев О. Я. О структуре следственной ситуации // Криминалистические и процессуальные проблемы расследования. Межвуз. сб. науч. трудов-Барнаул: Изд-во Алтайск. гос. ун-та, 1983. - С. 129-135.
2. Шепітько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминаликтике. -Харьков: РИП Оригінал, 1995. - 200 с.
3. Тищенко В. В. Криминалистическая характеристика преступлений в структуре методики расследования // Юридична освіта і права держава: Збірник наук. праць. - Одеса: Астропринт, 1997. – С. 250-255.
4. Пантелеев И. Ф. Методика расследования преступлений. – М.: ВЮЗИ, 1975. – 46 с.

Н.Е. 2.6.

Тема: Криміналістична характеристика підпалів

План

- 1.Початковий етап розслідування підпалів.
2. Наступний етап розслідування підпалів.
3. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні підпалів.

Основна література:

1. Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р. Криминалистика: Ученик для вузов / Под ред.. заслуженного деятеля наук РФ, проф. Р.С. Белкина. – 2-е изд; перераб. и доп. – М.: Норма, 2004.
2. Когутич І.І. Криміналістика: Курс лекцій. – К.: Атіка, 2008.

3. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. - К.: Ін Юре, 2004. -728 с.
4. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х. ч. Ч.2. – Х.: Консум, Основа, 1999.

Додаткова література:

1. Матьшевский П. С. Преступления против собственности и смежные с ними преступления. - К.: Юринком, 1996. - 240 с.
2. Пантелеев И. Ф. Методика расследования преступлений. – М.: ВЮЗИ, 1975. – 46 с.
3. Скриготок М. І. Криміналістика: Підручник.- К.: Атіка, 2007– с. 150-168.
4. Шепітько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике. – Харьков: РИП Оригинал, 1995. - 200 с.

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Криміналістична характеристика злочинів. Методика розслідування злочинів.	2
2	Криміналістична характеристика вбивств.	2
3	Кримінально-правовий аналіз злочинів, пов'язаних із невиплатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших встановлених законом виплат громадянам.	1
4	Криміналістична характеристика корисливих злочинів.	1
5	Криміналістична характеристика контрабанди.	1
6	Криміналістична характеристика хабарництва.	2
7	Розслідування злочинів за участю іноземців.	2
8	Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів.	1
9	Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із розкраданням та незаконним обігом вогнестрільної зброї.	1
10	Криміналістична характеристика екологічних злочинів.	1
11	Криміналістична характеристика підпалів.	1
	Всього	15

VI. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	–

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Криміналістична характеристика злочинів. Методика розслідування злочинів <ul style="list-style-type: none"> - об'єкт дослідження методики розслідування злочинів; - завдання методики розслідування злочинів; - криміналістична класифікація злочинів. 	8
2	Тема 2. Криміналістична характеристика вбивств <ul style="list-style-type: none"> - вбивства, що маскуються під нещасний випадок чи самогубство; - вбивства, пов'язані з розчленуванням трупа; - основні методи за допомогою яких здійснюється розслідування вбивств. 	8
3	Тема 3. Кримінально-правовий аналіз злочинів, пов'язаних із не виплатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших встановлених законом виплат громадянам <ul style="list-style-type: none"> - типові слідчі ситуації при розслідуванні даної категорії злочинів; - слідчі ситуації, які виникають при розслідуванні злочинів; - профілактичні дії слідчого при розслідуванні даної категорії злочинів. 	8
4	Тема 4. Криміналістична характеристика корисливих злочинів <ul style="list-style-type: none"> - вихідні дані для порушення кримінальної справи про грабіж або розбій; - поділ вимагачів за соціальним статусом; - найбільш поширені способи вимагання. 	8
5	Тема 5. Криміналістична характеристика контрабанди <ul style="list-style-type: none"> - поняття та ознаки контрабанди; - сутність початкового етапу розслідування контрабанди; - першочергові слідчі дії при розслідуванні контрабанди. 	8
6	Тема 6. Криміналістична характеристика хабарництва <ul style="list-style-type: none"> - поняття та ознаки хабарництва; - особливості, які підлягають встановленню при розслідуванні хабарництва; - взаємодія слідчого з оперативно-розшуковими органами у ході розслідування хабарництва. 	7
7	Тема 7. Розслідування злочинів за участю іноземців <ul style="list-style-type: none"> - криміналістична характеристика розслідування у справах іноземців; - планування та подальші слідчі дії за участі іноземних громадян; - профілактичні дії слідчого при розслідуванні у справах за участі іноземців. 	7
8	Тема 8. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів <ul style="list-style-type: none"> - вихідні дані для порушення кримінальної справи про незаконний обіг наркотиків; - обставини, які підлягають встановленню; - першочергові слідчі дії, профілактика слідчого при запобіганні незаконному обігу наркотичних засобів. 	7

9	Тема 9. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із розкраданням та незаконним обігом вогнестрільної зброї <ul style="list-style-type: none"> - способи вчинення розкрадання вогнестрільної зброї; - планування розслідування; - висунення версій під час розслідування; - типові слідчі ситуації при розслідуванні вогнестрільної зброї. 	7
10	Тема 10. Криміналістична характеристика екологічних злочинів <ul style="list-style-type: none"> - особливості криміналістичної характеристики екологічних злочинів; - типові слідчі ситуації і версії; - судово-хімічна, судово агротехнічна, судово гідрометеорологічна експертизи. 	7
11	Тема 11. Криміналістична характеристика підпалів <ul style="list-style-type: none"> - поняття та ознаки підпалу; - обставини, які підлягають встановленню; - першочергові слідчі дії при розслідуванні підпалів; - типові слідчі ситуації та версії при розслідуванні підпалів; - профілактичні дії слідчого при розсуванні підпалів. 	6
	Разом	81

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»

1. Місце, час та умови здійснення легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
2. Поняття та види каналів зв'язку щодо яких здійснюються слідчі дії та оперативно-розшукові заходи.
3. Новітні досягнення науки — в практику розслідування сучасних злочинів.
4. Особливості розслідування хабарництва в сучасних умовах.
5. Дослідження сутності способу вчинення податкових злочинів.
6. Особливості підготовки до проведення огляду місця події в умовах протидії розслідуванню злочинів.
7. Роль інформації в діяльності по виявленню та розслідуванню злочинів.
8. Особливості «слідової картини» при розслідуванні крадіжок з проникненням у житло, вчинених організованими групами.
9. Слідчі дії на початковому етапі розслідування злочинів.
10. Тактичні операції як засіб вирішення завдань при розслідування тяжких злочинів.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання (гр. «*methodos*» - шлях пізнання, спосіб знаходження істини) - це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога й студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів і засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання - це складова методу, конкретні дії педагога й студентів, спрямовані на реалізацію вимог тих чи тих методів. Засоби навчання - це різноманітне навчальне обладнання, що використовується у системі пізнавальної діяльності (книги, письмове приладдя, лабораторне обладнання, технічні засоби та ін.).

Говорячи про методи, прийоми та засоби навчання студентів-правників, треба виходити з мети виховання і навчання сучасної людини в широкому розумінні. Хибною є думка, що головне у навчанні - оволодіти якомога більшою сумою правових знань. Виходячи з цього, науково-педагогічні працівники традиційно бачать свою місію в інформуванні студентів про ті чи ті знання в рамках певної теми. Однак аналіз результатів такої діяльності не підтверджує здійснення намірів. Випускник вищого навчального закладу володіє порівняно невеликою сумою знань від загального масиву інформації, яку сприймав під час навчання. В умовах науково-технічної революції, інформаційного буму марно прагнути засвоїти цей масив. По-перше, світовий обсяг інформації подвоюється через кожні 5-6 років. По-друге, кількість нової інформації навіть у межах вузької науки стрімко зростає.

Поняття методу навчання - складне, багатовимірне. Це дидактичне поняття, якому властиво чимало ознак. Слушною щодо цього є думка професора А.М. Алексюка про видові ознаки методів навчання: 1) "бути формою руху пізнавальної діяльності", зокрема: а) "бути певним логічним шляхом засвоєння знань, умінь та навичок учнями" (індукція, аналіз і синтез, порівняння, абстрагування, конкретизація, узагальнення тощо); б) "бути певним видом і рівнем пізнавальної діяльності учнів (репродуктивний, евристичний, дослідницький)"; в) "бути певним шляхом стимулювання і мотивації учіння"; 2) "бути щоразу специфічним пізнавальним рухом основ наук, що вивчаються в школі", завдяки якому поєднуються зміст і метод навчання; 3) "бути певною формою обміну науковою інформацією між тим, хто вчить, і тим, хто вчиться" (словесна, наочна чи практична); 4) "бути певним способом керування пізнавальною діяльністю учнів"; зокрема "способом викладу знань, умінь та навичок для учнів (учитель, книжка, навчальна машина тощо)". Такий підхід з позицій видових ознак дає можливість розпізнавати методи навчання серед інших дидактичних категорій. Але важливо означити дефініції кожного методу навчання на основі видових ознак, оскільки наукове розуміння тих чи тих дефініцій дає змогу ефективно використовувати певні методи навчання у вищій школі.

Розповідь - це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу. Інколи цей метод називають "малювання словом".

Пояснення - вербальний метод навчання, за допомогою якого педагог розкриває сутність певного явища, закону, процесу. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних.

Лекція - це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Інструктаж передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, що треба робити, а і як це робити.

Чільне місце серед групи словесних методів посідає метод роботи з книгою. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації - не викладач, а книга. Тому так важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Демонстрація - це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці. Ілюстрація - метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.). Сутність цих двох методів близька між собою в етимологічному плані. Спостереження як метод навчання передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному й виробничому середовищі без втручання у ці явища і процеси.

Усі методи цієї групи тісно переплетені. Використання у навчальному процесі тих чи тих методів зумовлене різними чинниками: психологічними особливостями учнів певного віку, дидактичними цілями, рівнем матеріального забезпечення навчальних закладів. Досить суттєвим у використанні наочних методів навчання є володіння технологією і технікою виготовлення й використання засобів демонстрації та ілюстрації. Особливої уваги потребує використання технічних засобів навчання, й зокрема комп'ютерної техніки. Усі ці питання мають детально розглядатись у процесі вивчення фахових методик.

Практичні методи навчання спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу.

Лабораторний метод передбачає організацію навчальної роботи шляхом використання спеціального обладнання та певної технології для набуття нових

знань або перевірки наукових гіпотез на рівні досліджень.

Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань. Наприклад, огляд місця події.

У навчальній практиці значне місце відводиться вправам. Вправа - це метод навчання, сутність якого полягає у цілеспрямованому, багаторазовому повторенні студентами окремих дій чи операцій з метою формування умінь та навичок.

Використовуючи практичні методи, варто зважати на низку передумов: забезпечення розуміння студентами сутності наукових знань як базового компонента практичної діяльності; оволодіння алгоритмами застосування знань відповідно до дидактичної мети; створення оптимальних умов для самостійної діяльності студентів у процесі формування умінь і навичок. Адже уміння і навички - це результат індивідуальної дії особистості.

При цьому основним "інструментом" пізнання є мозок людини. Тому в навчальному процесі природно використовуються методи, відповідні логіці. Це - аналіз, синтез, індукція, дедукція, традукція.

Аналітичний метод передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак. Але це лише початковий компонент пізнання. Для розуміння цілісності явища, процесу, сутності окремого поняття необхідно перейти до наступної логічної операції - синтезу. Синтез як метод ґрунтується на мисленнєвому або практичному з'єднанні виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле. Синтез є органічним продовженням аналізу й може будуватися лише на його основі. Це ґносеологічна закономірність навчального процесу.

Отже, у процесі пізнання конкретного предмета, явища, категорії є діалектична взаємодія і взаємозумовленість аналізу й синтезу. Поряд з аналізом і синтезом у процесі пізнання використовують такі логічні методи, як індукція, дедукція, традукція. Індуктивний метод - це шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. У результаті розуміння сутності ознак, властивостей одиничних предметів чи явищ, понять є можливість усвідомити істотні, типові закономірності чи властивості однопорядкових предметів або явищ. Проте, використовуючи індуктивний метод, варто не змушувати студентів завчати велику кількість одиничних понять, а лише ту інформацію, що дасть змогу виділити у споріднених поняттях суттєве, загальне, типове. Дедуктивний метод, навпаки, базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Студенти ознайомлюються із загальною закономірністю, а потім на основі цієї закономірності, правила, закону характеризуються інші явища, предмети. Індуктивний і дедуктивний методи перебувають у діалектичному взаємозв'язку. Традуктивний метод передбачає висновки від одиничного до одиничного, від часткового до часткового, від загального до загального.

Ефективність навчання багато в чому зумовлена способом організації мислення. Залежно від рівня розумової активності студентів виділяють такі методи навчання: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), частково-пошуковий, дослідницький.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та "прийнятті" проблемного завдання,

використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і прийняття пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

Дослідницький метод спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватися низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Одним із засобів визначення кількісних і якісних параметрів технології навчання виступає контроль, як один із невід'ємних компонентів процесу діагностування навчальних досягнень студентів.

Контроль - це виявлення, вимір і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Саму ж процедуру виявлення та виміру називають перевіркою, що є складовою частиною контролю. Крім перевірки, контроль містить у собі оцінювання (як процес) і оцінку (як результат) перевірки. За допомогою контролю допомогою встановлюють вихідний рівень знань студентів, отримують інформацію про стан їхніх знань у процесі навчання. Його ж ефективність значною мірою залежить від уміння студентів сповна використовувати можливості бібліотеки вишу.

Показники контролю знань студентів є єдиною основою для судження про результати навчання, а отже й для вирішення таких важливих питань, як переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з вищої школи і видача диплома. До основних завдань системи контролю якості підготовки фахівців-юристів відносять: визначення рівня виявлення та розвитку системи компетенцій особистості студентів; виявлення, перевірку та оцінювання рівня здобутих знань, умінь та навичок студентів і якості засвоєння ними навчального матеріалу з конкретної дисципліни на всіх етапах навчання; порівняння фактичних результатів навчально-пізнавальної діяльності із запланованими; оцінювання відповідності змісту, форм, методів і засобів навчання до мети та завдань підготовки фахівців відносно галузевої компоненти державних стандартів освіти з певного напрямку підготовки або спеціальності «Правознавство»;

стимулювання систематичної самостійної роботи та пізнавальної активності студентів; виявлення і розвиток творчих здібностей, підвищення зацікавленості у вивченні навчального матеріалу; оцінювання ефективності самостійної, індивідуальної роботи студентів, їхнього вміння працювати з навчальною, довідковою, методичною літературою; виявлення кращого досвіду та розроблення заходів для підвищення якості навчання шляхом впровадження у навчальний процес інноваційних технологій, у тому числі використання нових інформаційних можливостей, зокрема комп'ютера, Інтернету.

До організації контролю висувається ряд вимог, зокрема, його потрібно підпорядкувати поставленим цілям навчання; встановлювати конкретні, об'єктивні результати контролю знань (вміння, навички, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності); використовувати методи об'єктивного аналізу і оцінювання отриманих результатів контролю. Контроль, результатом якого є певна оцінка, має бути систематичним, освітнім, діагностичним, виховним (стимулюючим), розвиваючим, керованим, оцінюючим, всебічним, об'єктивним, неупередженим, відкритим, гласним.

При вивченні дисциплін, зокрема й такої, як «Кримінальна віктимологія», доцільно застосовувати різні види контролю: попередній (з метою діагностування перед вивченням нового розділу, теми, на початку семестру), поточний (виявляти якість засвоєння студентами знань на заняттях), тематичний (встановлювати, наскільки успішно студенти оволоділи системою знань з теми, розділу, наскільки ефективно використовують навчальну літературу загалом, наявну в науковій бібліотеці університету зокрема), підсумковий (виявляти досягнутий рівень підготовленості студентів з окремих навчальних предметів).

Попередній контроль застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Його мета - ознайомлення із загальним рівнем підготовки студентів з предмета, щоб намітити подальшу організацію навчально-пізнавальної діяльності студентів. Попередній контроль (перевірка та оцінка залишкових знань) проводиться також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і визначення їхнього рівня.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Він здійснюється у повсякденній навчальній роботі й виражається у систематичних спостереженнях викладача за навчальною діяльністю студентів на кожному занятті. Мета - оперативне одержання об'єктивних даних про рівень знань студентів і якості навчальної роботи на занятті, вирішення завдань керівництва навчальним процесом, що можливі тільки на підставі даних поточного контролю.

Рубіжний (тематичний, модульний, блоковий) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних та організаційних якостей студентів. Рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через триваліший період і охоплює значний за обсягом розділи курсу, проводиться усно й письмово, як контрольна робота, індивідуально або у групі.

Підсумковий контроль - це перевірка рівня засвоєння знань, умінь студентів за семестр, курс, весь період навчання у ВНЗ. У його ході встановлюється система і структура знань студентів. До підсумкового контролю належать семестрові, перевідні й державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів - визначення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і вмінням застосовувати їх у практичній діяльності. Не зважаючи на результати контрольних заходів у перебігу семестра, іспит як підсумкова форма контролю має бути обов'язковим для всіх студентів.

Контроль здійснюється у різних формах: індивідуальній, груповій і фронтальній.

Рейтингова система оцінювання, що застосовується за кредитно-трансферної системи, підсилює роль поточного і підсумкового контролю, робить його систематичним. Рейтингове оцінювання забезпечує інтегральну оцінку результатів навчання студентів, поєднує кількісні оцінки результативності навчання з якісними показниками навчання студентів, дає змогу враховувати їхні досягнення на кожному етапі оволодіння знаннями, активізувати самостійну роботу, зокрема й з навчальною літературою, є зручним при переведенні національної оцінки на шкалу ECTS, сприяє розвитку самоконтролю студентів.

Одним із найважливіших методів контролю є спостереження за навчальною діяльністю студентів. Він дає змогу скласти уявлення про пізнавальні можливості студентів, їхнє ставлення до оволодіння знаннями, рівень самостійної підготовки тощо.

Усне опитування досить широко використовують у традиційній системі перевірки та оцінювання навчальних досягнень студентів, воно полягає в постановці перед ними запитань за змістом навчального матеріалу та оцінюванні їхніх відповідей. За своїм характером усне опитування може бути індивідуальним і фронтальним, простим і складним.

Повніше реалізувати діагностичну функцію уможлиблює письмовий контроль. Він дає змогу економно використовувати навчальний час, виявити уміння логічного, послідовного викладення думок студентом, досягти єдності вимог до контролю. Проте, письмові контрольні роботи не можуть замінити усного контролю знань, викладачеві необхідно поєднувати ці методи.

Достатньо новий метод контролю навчальних досягнень студентів - тестування. При вивченні спеціальних профілюючих дисциплін завершального етапу професійної підготовки використовують тести для контролю та оцінювання, засвоєння ними змісту окремої навчальної дисципліни або окремої її частини (модуля) і тести, що визначають підготовленість студентів і є пробою на визначення кваліфікації випускника. Кваліфікаційний тест, як правило, комплексний.

На тестовому екзамені студенту потрібно підтвердити не тільки наявність знань, умінь і навичок, а й здатність приймати правильні рішення. Проте тестування не може повністю замінити усні й практичні форми контролю. Вміння володіти спеціальною термінологією, логічно будувати речення, доступно і зрозуміло висловлювати свої думки, найповніше можна перевірити за допомогою усних форм контролю (семінарські заняття), а ступінь сформованості практичних

умінь та навичок - на практичних заняттях та під час різних видів навчальної та виробничо-технологічної практик.

До основної умови організації ефективного контролю навчальних досягнень у процесі вивчення спеціальних дисциплін відносимо системність контролю, коли вивчення кожного розділу, кожної теми закінчується контрольними завданнями, а усне опитування, письмові роботи, тестові завдання поєднують із практичною перевіркою, цілеспрямовано і доцільно використовують у формуванні самоконтролю студентів. Контрольні завдання мають охоплювати весь навчальний матеріал і бути диференційованими за рівнями володіння студентами знаннями. При цьому викладач інформує їх про зміст, методи, форми і терміни проведення контрольних заходів та надає можливість кожному ознайомитися з результатами контролю, проаналізувати їх виконання, допущені помилки.

Отже, при вивченні навчальної програми дисципліни «Права людини» варто поєднувати комплекс методів і форм контролю навчальних досягнень студентів (усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль знань). А щоб результати були вагомішими, студентам-правникам слід сповна використовувати можливості кафедральної та університетської бібліотек.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Основними засобами діагностики навчальних досягнень студентів, що полягають в оцінці засвоєння навчального матеріалу є:

- усне опитування;
- фронтальні опитування;
- реферативні доповіді (індивідуальні завдання);
- термінологічний диктант;
- залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

МОДУЛЬ 1.

1. Сутність та завдання курсу «Сучасні проблеми криміналістики».
2. Структура криміналістичних методик розслідування резонансних злочинів.
3. Криміналістична характеристика вбивств.
4. Типові ситуації початкового етапу розслідування. Слідчі дії та оперативно-розшукові заходи.
5. Обставини та завдання, що підлягають установленню й виконанню у ході розслідування вбивств.
6. Особливості тактики слідчих дій початкового і наступного етапів розслідування вбивств із корисливих мотивів.
7. Профілактичні дії слідчого у ході розслідування вбивств.
8. Криміналістична характеристика убивств на замовлення.
9. Початковий етап розслідування вбивств на замовлення.
10. Особливості провадження слідчих дій та оперативно-розшукових заходів початкового етапу розслідування.
11. Слідчі дії та оперативно-розшукові заходи подальшого етапу розслідування .
12. Кримінально-правовий аналіз злочинів, пов'язаних із невикплатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших установлених законом виплат громадянам.
13. Приводи і підстави для порушення справ ,пов'язаних із невикплатою зарплати на сучасному етапі.
14. Організаційні заходи та слідчі дії початкового етапу розслідування злочинів, пов'язаних із невикплатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших установлених законом виплат громадянам.
15. Особливості подальшого етапу розслідування у кримінальних справах за невикплату зарплати.
16. Криміналістична характеристика крадіжок із офісних приміщень та обставин, що підлягають встановленню.
17. Початковий етап розслідування крадіжок.
18. Подальший етап розслідування крадіжок .
19. Криміналістична характеристика грабежів і розбоїв.
20. Особливості розслідування грабежів і розбоїв в сучасних умовах.
21. Криміналістична характеристика вимагань.
22. Планування розслідування та початковий етап розслідування вимагань.
23. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні

вимагань.

24. Криміналістична характеристика розкрадань у банках та кредитних спілках.
25. Особливості організації та планування розслідування розкрадань на сучасному етапі.
26. Початковий етап розслідування розкрадань.
27. Особливості виконання окремих слідчих дій при розслідуванні розкрадань.
28. Криміналістична характеристика контрабанди.
29. Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування контрабанди.
30. Взаємодія слідчого з оперативно-розшуковими органами у ході розслідування контрабанди.
31. Особливості виконання окремих слідчих дій у справах про контрабанду.

МОДУЛЬ II.

1. Криміналістична характеристика злочинів пов'язаних з наркотиками.
2. Розслідування злочинів про незаконні дії з наркотичними засобами.
3. Особливості криміналістичної характеристики хабарництва.
4. Порушення кримінальної справи і первинні слідчі дії у справах про хабарництво.
5. Планування та подальші слідчі дії завершального етапу розслідування у справах про хабарництво.
6. Загальні тактичні та організаційні особливості розслідування у справах за участі іноземців.
7. Особливості правового становища іноземців в Україні
8. Вивчення особи іноземця, який бере участь у кримінальному процесі.
9. Особливості провадження слідчих дій за участі іноземних громадян.
10. Сутність методики розслідування злочинів.
11. Основи криміналістичної класифікації злочинів.
12. Криміналістична характеристика злочинів.
13. Види і форми взаємодії в розкритті і розслідуванні злочинів.
14. Ситуаційний підхід у розслідуванні злочинів.
15. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів.
16. Особливості порушення кримінальної справи й обставини незаконного обігу наркотиків, що підлягають з'ясуванню на сучасному етапі.
17. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного обігу наркотиків і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
18. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій незаконного обігу наркотиків.
19. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні незаконного обігу наркотичних засобів.
20. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з розкраданням і незаконним обігом вогнестрільної зброї.
21. Обставини, що підлягають з'ясуванню при незаконному обігу вогнестрільної зброї.

22. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного обігу вогнестрільної зброї і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
23. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій по незаконному обігу вогнестрільної зброї.
24. Профілактична діяльність слідчого при розслідуванні злочинів, пов'язаних з розкраданням і незаконним обігом вогнестрільної зброї.
25. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів.
26. Особливості порушення кримінальної справи й обставини, що підлягають з'ясуванню.
27. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
28. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій.
29. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні незаконного обігу наркотичних засобів.
30. Криміналістична характеристика екологічних злочинів.
31. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні екологічних злочинів.
32. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування екологічних злочинів і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
33. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні екологічних злочинів.
34. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні екологічних злочинів.
35. Криміналістична характеристика підпалів та інших злочинів, пов'язаних з виникненням пожеж.
36. Початковий етап розслідування підпалів.
37. Наступний етап розслідування підпалів.
38. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні підпалів.

13. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

з курсу «Сучасні проблеми криміналістики»

1. Сутність та завдання курсу «Сучасні проблеми криміналістики».
2. Структура криміналістичних методик розслідування резонансних злочинів.
3. Криміналістична характеристика вбивств.
4. Типові ситуації початкового етапу розслідування. Слідчі дії та оперативно-розшукові заходи.
5. Обставини та завдання, що підлягають установленню й виконанню у ході розслідування вбивств.
6. Особливості тактики слідчих дій початкового і наступного етапів розслідування вбивств із корисливих мотивів.
7. Профілактичні дії слідчого у ході розслідування вбивств.
8. Криміналістична характеристика убивств на замовлення.
9. Початковий етап розслідування вбивств на замовлення.
10. Особливості провадження слідчих дій та оперативно-розшукових заходів

початкового етапу розслідування.

11. Слідчі дії та оперативно-розшукові заходи подальшого етапу розслідування.
12. Кримінально-правовий аналіз злочинів, пов'язаних із невивплатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших установлених законом виплат громадянам.
13. Приводи і підстави для порушення справ, пов'язаних із невивплатою зарплати на сучасному етапі.
14. Організаційні заходи та слідчі дії початкового етапу розслідування злочинів, пов'язаних із невивплатою заробітної плати, пенсій, стипендій, інших установлених законом виплат громадянам.
15. Особливості подальшого етапу розслідування у кримінальних справах за невивплату зарплати.
16. Криміналістична характеристика крадіжок із офісних приміщень та обставин, що підлягають встановленню.
17. Початковий етап розслідування крадіжок.
18. Подальший етап розслідування крадіжок.
19. Криміналістична характеристика грабежів і розбоїв.
20. Особливості розслідування грабежів і розбоїв в сучасних умовах.
21. Криміналістична характеристика вимагань.
22. Планування розслідування та початковий етап розслідування вимагань.
23. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні вимагань.
24. Криміналістична характеристика розкрадань у банках та кредитних спілках.
25. Особливості організації та планування розслідування розкрадань на сучасному етапі.
26. Початковий етап розслідування розкрадань.
27. Особливості виконання окремих слідчих дій при розслідуванні розкрадань.
28. Криміналістична характеристика контрабанди.
29. Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування контрабанди.
30. Взаємодія слідчого з оперативно-розшуковими органами у ході розслідування контрабанди.
31. Особливості виконання окремих слідчих дій у справах про контрабанду.
32. Криміналістична характеристика податкових злочинів.
33. Виявлення податкових злочинів.
34. Методика розслідування податкових злочинів в умовах нового законодавства.
35. Криміналістична характеристика злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху.
36. Початковий етап розслідування порушень правил безпеки дорожнього руху.
37. Змістовно-тактичні особливості проведення окремих слідчих дій початкового етапу порушень правил безпеки дорожнього руху.
38. Подальший етап розслідування злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху.
39. Криміналістична характеристика злочинів пов'язаних з наркотиками.
40. Розслідування злочинів про незаконні дії з наркотичними засобами.
41. Особливості криміналістичної характеристики хабарництва.
42. Порушення кримінальної справи і первинні слідчі дії у справах про хабарництво.

43. Планування та подальші слідчі дії завершального етапу розслідування у справах про хабарництво.
44. Загальні тактичні та організаційні особливості розслідування у справах за участі іноземців.
45. Особливості правового становища іноземців в Україні.
46. Вивчення особи іноземця, який бере участь у кримінальному процесі.
47. Особливості провадження слідчих дій за участі іноземних громадян.
48. Сутність методики розслідування злочинів.
49. Основи криміналістичної класифікації злочинів.
50. Криміналістична характеристика злочинів.
51. Види і форми взаємодії в розкритті і розслідуванні злочинів.
52. Ситуаційний підхід у розслідуванні злочинів.
53. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів.
54. Особливості порушення кримінальної справи й обставини незаконного обігу наркотиків, що підлягають з'ясуванню на сучасному етапі.
55. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного обігу наркотиків і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
56. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій незаконного обігу наркотиків.
57. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні незаконного обігу наркотичних засобів.
58. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з розкраданням і незаконним обігом вогнестрільної зброї.
59. Обставини, що підлягають з'ясуванню при незаконному обігу вогнестрільної зброї.
60. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування незаконного обігу вогнестрільної зброї і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
61. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій по незаконному обігу вогнестрільної зброї.
62. Профілактична діяльність слідчого при розслідуванні злочинів, пов'язаних з розкраданням і незаконним обігом вогнестрільної зброї
63. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів.
64. Особливості порушення кримінальної справи й обставини, що підлягають з'ясуванню.
65. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування і програма дій слідчого щодо їх вирішення.
66. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій.
67. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні незаконного обігу наркотичних засобів.
68. Криміналістична характеристика екологічних злочинів.
69. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні екологічних злочинів.
70. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування екологічних злочинів і програма дій слідчого щодо їх вирішення.

71. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні екологічних злочинів.
72. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні екологічних злочинів
73. Криміналістична характеристика підпалів та інших злочинів, пов'язаних з виникненням пожеж.
74. Початковий етап розслідування підпалів.
75. Наступний етап розслідування підпалів.
76. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій при розслідуванні підпалів.
77. Криміналістична характеристика бандитизму.
78. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні бандитизму.
79. Розслідування вбивств, пов'язаних із виявленням частин розчленованого трупа.
80. Розслідування вбивств при відсутності трупа.
81. Розслідування вбивств, пов'язаних з інсценуваннями.

14. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ»

Злочинність належить до тих проблем, які неможливо вирішити у відриві від політичних, економічних і соціальних факторів розвитку суспільства. Правоохоронна діяльність має вкрай важливий соціальний аспект, оскільки є сукупністю послідовних заходів держави та суспільства, через які реалізуються права та свободи суспільства в цілому та кожного окремого громадянина, зокрема. Вона займає важливе місце в законодавстві, в частині вироблення й застосування спільних принципів та механізмів протидії злочинності, узагальненні досвіду набутого в боротьбі зі злочинними проявами, діяльності й науковому підході до вирішення проблем правоохоронної діяльності. Крім того багато випускників юридичних вузів попадаючи на роботу в правоохоронні органи часто не мають жодного уявлення про технічні можливості правоохоронної діяльності.

Саме тому, викладання курсу «Сучасні проблеми криміналістики» для спеціалістів кримінально-правової спеціалізації юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є актуальним і необхідним.

Предметом курсу є вивчення змісту та основних складових криміналістичної характеристики злочинів, важливих напрямів діяльності по розслідуванню та доказуванню злочинів, її форм та засобів, а також правових основ та суб'єктів її реалізації, особливості розслідування.

Вивчаючи даний курс потрібно використовувати основні положення Конституції України та інших чинних нормативно-правових актів у галузі криміналістики та кримінально-процесуального права. Глибокий аналіз чинного Кримінально-процесуального кодексу України також є необхідною умовою успішного опанування спецкурсом “ Сучасні проблеми криміналістики”. Для правильного розуміння змісту декотрих інститутів не варто обмежуватись вивченням тільки підручників, а й ознайомитись з додатковою науковою літературою.

При вивченні даної дисципліни у студентів формуються уявлення про предмет даного курсу, його мету та зміст, а також вміння практичного застосування набутих знань в подальшій практичній діяльності.

Вивчати дисципліну «Сучасні проблеми криміналістики» треба у суворій послідовності відповідно до програми і методичних вказівок.

У програмі курсу визначено мету та основні завдання дисципліни, компетенції, якими має оволодіти студент у процесі вивчення дисципліни,

тематику лекційних та семінарських занять, зміст індивідуальних науково-дослідницьких завдань, список основної та додаткової літератури.

Методика вивчення навчальної дисципліни базується на сполученні лекцій, практичних занять та індивідуальних занять.

Для ефективного вивчення дисципліни розроблені методичні рекомендації як до організації самостійної роботи студентів, так і до семінарських занять із зазначеної вище дисципліни.

Все це сприяє ефективному вивченню та засвоєнню навчального матеріалу з курсу «Сучасні проблеми криміналістики».

Самостійне опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях. При самостійному опрацюванні програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, студенти повинні доповнити та розширити свої знання, поглибити теоретичні уявлення, удосконалити навички концептуального аналізу.

Самостійне опрацювання програмного матеріалу здійснюється на основі навчально-методичного комплексу даної дисципліни, що дає можливість студентам визначитися з обсягом і напрямками самостійної роботи.

Самостійне опрацювання програмного матеріалу доцільно розпочинати з розгляду того матеріалу, що викладався на лекційних заняттях. Завдяки цьому систематизуються набуті знання, визначаються прогалини в їх засвоєнні, отримується цілісне уявлення про порушену проблематику, покращується орієнтування у визначенні сутності питань, що винесені для самостійного опрацювання.

Важливе значення для ефективного самостійного опрацювання матеріалу має вміння студентів правильно використовувати методичні рекомендації до вивчення дисципліни або ж модулю. Особливу увагу слід звернути на список основної та додаткової літератури; перша є обов'язковою для використання, друга - може використовуватися в разі необхідності поглиблення вже набутих студентами знань.

Критерієм ефективності самостійного опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, є якість засвоєння знань, яка перевіряється під час участі студентів у семінарських заняттях, при виконанні ІНДЗ та в результатах підсумкового модульного контролю.

Виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань. При підготовці індивідуального науково-дослідного завдання слід керуватися вимогами, які висуваються до цього виду самостійної роботи. *По-перше*, воно має характеризуватися чіткою структурою згідно з визначеним планом. *По-друге*, індивідуальне науково-дослідницьке завдання повинно логічно висвітлювати питання, яке розглядається. *По-третє*, воно повинно мати узагальнюючий

характер оцінок подій, явищ. *По-четверте*, характеризуватися чіткою аргументацією висновків з усіх порушених питань.

Підготовка до підсумкового модульного контролю. Підсумковий модульний контроль дозволяє викладачеві визначити узагальнений рівень теоретичних знань студентів за робочою програмою навчальної дисципліни.

Підготовка до підсумкового контролю включає: *опрацювання* студентами основних теоретико-методологічних та наукових положень за темами (навчальними елементами) затвердженої робочої навчальної програми дисципліни, що розглядалися на лекціях; *акумулювання* навичок розширеного засвоєння теоретичних знань, індивідуального їх застосовування для вироблення оптимальних підходів щодо вирішення конкретних проблем, здобутих та закріплених під час самостійного опрацювання матеріалу, що не викладається на лекціях, підготовки та участі у семінарських заняттях, а також при підготовці індивідуального науково-дослідницького завдання.

Підготовка до семінарських занять

Семінарські заняття з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Адже, семінар – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями проведення семінарського заняття з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ «Сучасні проблеми криміналістики», набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;

- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань антикорупційної політики, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;

- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» виконують такі основні функції:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

- виховну (патріотичне виховання, прищеплення інтересу до вивчення антикорупційної політики);

• діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Отож, при підготовці до семінарських занять з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» студенти повинні:

• проаналізувати тему заняття, подумати над його дидактичними цілями і основними проблемами, які винесені на обговорення;

• опрацювати рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково законспектувати і занотувати прочитане, виписати те, що, на їх погляд, сприятиме ефективному обговоренню теми семінарського заняття;

• намагатися сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтувати свої міркування;

• записати запитання, які виникли під час підготовки до семінарського заняття, звернутися за консультацією до викладача;

• засвоїти провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.) антикорупційної політики України.

Отже, семінар повинен бути активним, творчим заняттям, де студенти вчаться формулювати і обґрунтовувати вирішення питань, чітко аргументувати свої відповіді даними першоджерел і літератури, захищати і відстоювати свою думку у діловій дискусії. Відповіді на основні питання, а також суттєві доповнення і виступи студентів оцінюються викладачем.

Рекомендована література

1. Криміналістика/ За ред. П. Д. Біленчука. - К.: АТІКА, 1998. – 416с.
2. Густов Г. А. Программно-целевой метод организации расследования убийств: Учебн. Пособие. - СПб., 1993. – 122 с.
3. Ларин А. М. Расследование по уголовному делу. Планирование, организация. - М.: Юрид. лит., 1970. - 224 с.
4. Криміналістика / Под ред. И. Ф. Пантелеева, Н. А. Селиванова. - М.: Юрид. лит., 1993. - 426 с.
5. Криміналістика / Под ред. А. Г. Филиппова. - М.: Юриспруденція, 2000. - 352 с.
6. Шепітько В. Ю. Криміналістика. Енциклопедичний словник. - Харків: Право, 2001. - 560 с.
7. Криміналістика / Под ред. В. Ю. Шепітько. - Харьков: Одиссей, 2001.-528 с.
8. Коновалова В. Е., Шепітько В. Ю. Криміналістическая тактика: теории и тенденции. - Харьков: Гриф, 1997. - 256 с.
9. Васильев А. Н. Следственная тактика. - М.: Юрид. лит., 1976. – 197 с.
10. Якубович Н. А. Планирование работы следователя // Руководство для следователей. - М.: Юрид. лит., 1981. - Ч. 1. - С. 150-163.
11. Сергеев Л. А., Соя-Серко Л. А., Якубович Н. А. Планирование расследования. - М., 1975. - 116 с.
12. Криміналістика / Под ред. Т. А. Седовой, А. А. Зксархопуло. – СПб: Лань,

2001. - С. 928 с.

13. Криминалистика / Под ред. А. Г. Филиппова, А. Ф. Вольинско-го. - М.: Спарк, 1998. - 543 с.

14. Берг А. И. Предисловие к книге Ст. Бира «Кибернетика и управление производством». - Изд. 2-е, доп. - М.: Наука, 1965. - 391 с.

15. Новик И. Кибернетика. Философские и социологические проблемы. - М.: Госполитиздат, 1963. - 207 с.

16. Бахин В. П., Весельский В. К., Карпов Н. С. Проблемы оптимизации следствия // Труды Академии управления МВД России. - Со-временные проблемы криминалистики. - М., 1998. - С. 77-91.

17. Доспулов Г. Г. Оптимизация предварительного следствия. -Алма-Ата: Наука, 1984. - 208 с.

18. Лукашевич В. Г. Проблемы оптимізації діяльності з розслідування злочинів // Теоретичні та практичні проблеми використання можливостей криміналістики і судової експертизи у розкритті й розслідуванні злочинів. - К.: Укр. академія внутрішніх справ, 1996. - С. 17-26.

19. Дубинский А. Я. Исполнение процессуальных решений следователем. Правовые и организационные проблемы. - К.: Наукова думка, 1984. - 182 с.

20. Лупинская П. А. Решение в уголовном судопроизводстве. -М.: Юрид. лит., 1976. - 168 с.

21. Туманов Г. А. Организация управления в сфере охраны общественного порядка. - М.: Юрид. лит., 1971. - 232 с.

22. Биховский И. Е. Программированное расследование: возможности и перспективы // Актуальные проблемы советской криминалистики: Сб. науч. трудов. - М., 1980. - С. 61-68.

23. Густов Г. А. Разработка и использование типовых криминалистических программы в работе по уголовному делу. - Л., 1989. - 46 с.

24. Возгрин И. А. О соотношении следственных ситуаций и алгоритмов расследования преступлений // Вопросы профилактики преступлений.-Л., 1977.-С. 60-67.

25. Густов Г. А. Программирование расследования преступлений // Проблемы программирования, организации и информационного обеспечения предварительного следствия. - Уфа: Изд-во Башкир, ун-та, 1989. -С. 16-27.

26. Гуняев В., Кузьмин С. В защиту криминалистических программ // Социалистическая законность. - 1990. - № 3. - С. 47-49.

27. Ищенко Е. А. Алгоритмизация расследования // Социалистическая законность. - 1990. - № 3. - С. 63-65.

28. Колесниченко А. Н., Матусовский Г. А. Вопросы программирования деятельности следователя // Криминалистика и судебная экспертиза. -К.: Вища школа, 1980. - Вып. 21. - С. 43-47.

29. Бандурка О. М. Основы управления в органах внутренних дел Украины: теория, досвід шляхи удосконалення. - Харюв: Основа, 1996. -398 с.

30. Селиванов Н. А., Эйсман А. А. Проблемы программированного расследования и совершенствование криминалистических методик // Вопросы борьбы с преступностью. - М.: Юрид. лит., 1988. - Вып. 46. -С. 138-146.

31. Шаталов А. С. Понятие криминалистической алгоритмизации и программирования расследования преступлений // Государство и право. - 2000.-№ 8. - С. 28-39.
32. Криницкий Н. А. Алгоритмы вокруг нас. - М.: Наука, 1984. -224 с.
33. Словарь по кибернетике / Под ред. В. М. Глушкова. - К.: Главная редакция УСЭ, 1979. - 623 с.
34. Сулейманов Д. И. Концептуальные основы использования информации при раскрытии преступлений. - Автореф. дис... доктора юрид. наук.: 12.00.09. - К.: Киев, ун-т им. Тараса Шевченко, 1997. - 45 с.
35. Зорин Г. А. Эвристические методы формирования стратегии и тактики следственной деятельности. - Гродно: Изд-во Гроднен. ун-та, 1991.-345 с.
36. Типовые модели и алгоритмы криминалистического исследования / Под ред. В. Я. Колдина. - М.: Изд. МГУ, 1989. - 184 с.
37. Шавер Б. М. Об основных принципах частной методики расследования преступлений // Социалистическая законность. - 1988. -№ 1.-С. 42-56.
38. Пантелеев И. Ф. Методика расследования преступлений. — М.: ВЮЗИ, 1975.-46 с.
39. Селиванов Н. А. Сущность методики расследования и ее принципы // Социалистическая законность. - 1976. - № 5. - С. 61-64.
40. Айдинян Р. Н. Система понятий и принципов гносеологии. – Л., 1991. – 230 с.
41. Демин В. Н. Принципы материалистической диалектики в научном познании. - М., 1979. - 184 с.
42. Гинзбург А. Я. Принципы советской криминалистики. - Караганда: Изд-во Караганд. ШИМ МВД СССР, 1974. - 77 с.
43. Колесниченко А. Н. Принципы методики расследования // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: Вища школа, 1979. -Вып.18.-С. 62-68.
44. Коновалова В. Е. Криминалистическая тактика: принципы и функции // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: Вища школа, 1981.-Вып.22.-С. 41-45.
45. Варфоломеева Т. В. Криминалистика и профессиональная деятельность защитника. - К.: Вища школа, 1987. - 151 с.
46. Комиссаров В. И. Тактические особенности участия защитника в расследовании преступлений // Теория криминалистики и методики расследования преступлений: Сб. науч. трудов. - М.: ВЮЗИ, 1990. – С. 65-68.
47. Антипов В. П. Планирование расследования в проблемных ситуациях // Вопросы борьбы с преступностью. - М.: Юрид. лит., 1981. - Вып. 36. - С. 72-82.
48. Лук'янчиков Б.Є. Вневидові методики розслідування злочинів як напрямок удосконалення криміналістичної методики. - Автореф. дис... канд. юрид. наук.: 12.00.09. - К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2001. -19 с.
49. Онучин А. П. Вопросы ситуативной методики и тактических операций при расследовании преступлений // Тактические операции и эффективность расследования: Межвуз. сб. науч. трудов. - Свердловск, 1986.-С. 22-34.
50. Образцов В. А., Танасевич В. Г. Понятие и криминалистическое значение следственной ситуации // Советское государство и право. -1979.-№8.-С. 109-115.

51. Лисиченко В. К., Батюк О. В. Следственная ситуация и ее значение в криминалистике и следственной практик // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: Вища школа, 1988. — Вып. 36 - С. 3-9.
52. Драпкин Л. Я. Понятие и классификация следственных ситуаций // Следственные ситуации и раскрытие преступлений: Межвуз. сб. науч. трудов. - Свердловск, 1975. - С. 26-44.
53. Поташник Д. П. Криминалистическая тактика.-М.: Зерцало, 1998.-64 с.
54. Ищенко Е. П. Проблемы первоначального этапа расследования преступлений. - Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1987. - 168 с.
55. Баев О. Я. О структуре следственной ситуации // Криминалистические и процессуальные проблемы расследования. Межвуз. сб. науч. трудов- Барнаул: Изд-во Алтайск. гос. ун-та, 1983. - С. 129-135.
56. Герасимов И. Ф. Следственные ситуации на первоначальном этапе расследования // Социалистическая законность. - 1977. - № 7. -С. 61-62.
57. Драпкин Л. Я. Основы теории следственных ситуаций. - Свердловск: Южн. Урал. кн. изд-во, 1987. - 163 с.
58. Волчецкая Т. С. Криминалистическая ситуалогия: Монография. -М.: МГУ; Калининград: Калинингр. ун-т, 1997. - 218 с.
59. Зорин Г. А. Теоретические основы криминалистики. - Минск: Амолфея, 2000.-416 с.
60. Комиссаров В. И. Теоретические проблемы следственной тактики. - Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1987. - 155 с.
61. Шепитько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике. -Харьков: РИП Оригинал, 1995. - 200 с.
62. Бахин В. П. Понятие и виды следственных ситуаций // Советская криминалистика: Методика расследования отдельных видов преступлений. - Киев: Вища школа, 1988. - С. 15-24.
63. Мельничок В.М.Розслідування злочинів у галузі бюджетного законодавства . Монографія. Чернівці. Друк Арт.2008. – 208с.
64. Жогин Н. В., Фаткуллин Ф. Н. Предварительное следствие в советском уголовном процессе. - М.: Юрид. лит., 1965. - 367 с.
65. Михайлов А. И. О задачах предварительного следствия в советском уголовном процессе // Вопросы борьбы с преступностью. - М.: Юрид. лит., 1977. - Вып. 26. - С. 92-99.
66. Ларин А. М. Расследование по уголовному делу: процессуальные функции. - М.: Юрид. лит., 1986. - 160 с.
67. Мельничок В.М.Розслідування злочинів у галузі кредитно – банківського законодавства. Монографія. Чернівці. Друк Арт.2008. -208с.
68. Тищенко В. В. Корыстно-насильственные преступления: криминалистический анализ. - Одесса: Юридична література, 2002. - 360 с.
69. Дулов А. В. Основы расследования преступлений, совершенных должностными лицами. - Минск: Изд-во Университетское, 1985. -168 с.
70. Коновалова В. Е., Колесниченко А. Н., Матусовский Г. А. Расследование хищений государственного или общественного имущества (проблемы тактики и методики). - Харьков: Вища школа, 1987. - 166 с.

71. Мельничок В.М. Розслідування легалізації доходів здобутих злочинним шляхом. Монографія. Книги –ХХІ.2009.- 178с.

72. Князев В. А. О понятии и классификации тактических задач расследования преступлений // Проблемы социалистической законности. Сб. науч. трудов. - Харьков: Основа, 1991. - Вып. 25 - С. 116-119.

73. Михеенко М. М., Нор В. Т., Шибко В. П. Кримінальний процес України. Щодручник. - К.: Либінь, 1992. - 421 с.

74. Тертышник В. М. Уголовный процесс: Учебн. пособие. - Харьков: РИФ АРСИС-ЛТД, 1997. - 528 с.

75. Мельничок В.М. Розслідування вимагання. Монографія. Чернівці; Друк Арт.2008.-128с.

76. Винокуров С. И. Криминалистическая характеристика преступления, ее содержание и роль в построении методик расследования конкретного вида преступлений // Методика расследования преступлений (Общие положения): Тезисы науч. конференции. - М., 1976. - С. 101-104.

77. Мельничок В.М. Криміналістична характеристика емоційно – вольових станів особи. Вісник прокуратури. №1\2009.С.106 – 112.

78. Мельничок В.М. Судово – психологічна експертиза учасників подій пов'язаних із використанням транспортних засобів. Право України. 1\2009. С.93 – 97.

79. Возгрин И. А. О структуре методик расследования отдельных видов преступлений // Вопросы теории и практики борьбы с преступностью. - Л.: Высшая школа МВД СССР, 1974. - С. 75-77.

80. Аленин Ю. П. О структуре методики расследования преступлений / Юридична освіта і права держава: Збірник наук, праць. -Одеса: Астропринт, 1997. -С. 244-249.

81. Криминалистика / Под ред. Р. С. Белкина. - М.: НОРМА-ИН-ФРА, 1999.- 990 с.

82. Звирбуль А. К., Смыслов В. И. Расследование краж, грабежей и разбойных нападений. - М.: ВЮЗИ, 1982. - 46 с.

83. Хмыров А. А. Криминалистическая характеристика преступлений и предмет доказывания // Криминалистическая характеристика преступлений: Сб. науч. трудов. - М., 1984. - С. 50-53.

84. Драпкин Л. Я. Предмет доказывания и криминалистические характеристики преступлений // Криминалистические характеристики в методике расследования преступлений. - Свердловск: Изд-во УрГУ, 1978.-С. 11-18.

85. Николайчик Н. И. О соотношении понятий «криминалистическая характеристика преступлений» и «предмет доказывания» // Криминалистическая характеристика преступлений: Сб. науч. трудов. - М., 1984.-С. 78-82.

86. Тищенко В. В. Система понятий методики расследования преступлений // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: Вища школа, 1987.-Вып. 34.-С. 49-55.

87. Тищенко В. В., Стрельцов Е. Л. Обстоятельства, подлежащие доказыванию по делам о корыстно-насильственных преступлениях // Криминалистика и судебная экспертиза. - К.: Киев. НИИСЭ, 1995. - Вып. 47.-С. 67-69.

88. Тищенко В. В. Криминалистическая характеристика преступлений в структуре методики расследования // Юридична освіта і правова держава: Збірник наук, праць. - Одеса: Астропринт, 1997. - С. 250-255.

89. Гаухман Л. Д., Степичев С. С. Расследование грабежей и разбойных нападений. - М.: ВНИИ МВД СССР, 1971. - 92 с.

90. Туполов С. И., Гуляев А. П., Елесин В. И. Обеспечение следователем полного и объективного исследования обстоятельств дела. – М.: Изд-во ВНИИ МВД СССР, 1977. – 68 с.

91. Матышевский П. С. Преступления против собственности и смежные с ними преступления. - К.: Юринком, 1996. – 240 с.

92. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України вщ 5 квітня 2001 р. / За ред. М.Л. Мельника, М.Л. Хавронкжа. – К.: Каннон, 2001. – 1104с.

93. Про судову практику у справах про корисливі злочини проти приватної власності / Постанови Пленуму Верховного Суду України 1972-2002 рр. Офіц. вид. / За заг. ред. В. Т. Маляренка. – К.: А. С. К., 2003. – 560 с.

15. Інформаційні ресурси

<http://www.nbuv.gov.ua/>